

ANTON ALOJSI

po boshjim usmiljenji in po milosti svetiga apostoljski-
ga Sedesha Kneso-fhkof v' Ljubljani.

**Vsi zhaftiljivi duhovshini in vsm ljubljenim vérnim
Ljubljanske fhkofije svelizhanje in shegen
v' Gospodu!**

Prav možno me je v' ferzé vefelilo viditi in flifhati, f' koliko goreznostjo so se véni moje fhkofije sveto léto, ki so ga sveti Ozhe papesi Pii IX. trideset dni dovolili, in ki je ravno minilo, k' fvojimu dušnimu pridu obra-
zhali, ter so s' veliko poboshnostjo zerkve obifkovali, in f' spokornim duham k' spovednizam hitéli, de bi se po zhifiti,
ponishni spovedi in f' terdnim sklepam, fvoje shivljenje poboljšali, teshke butare, ki je na njih vésti leshala, snebili, in
se v' miru spét k' Bogu vernili, od kteriga so se bili po grehu lozhili. O shlahtni, predragi fad svetiga léta, ki napolnuje
moje ferze s' neisrekljivim vefeljem, s' nesnano tolasho! O de bi nihzhe s' med naf tega svetiga fadu nikdar ne sgubil,
ampak ga vedno ohranil in mnoshil, de nam bo poslednjizh frezhne vrata v' nebefa odperl!

Ta neugastljiva shelja mojiga ferzá me shene tudi sdej, ker se spet dragi zhaš, zhaš fhtirdesetdanfkgiga pošta
perblishuje, pastirfke besede k' vam govoriti. Prav preferzhno sim fizer shel, she pred sazhetkam svetiga léta k' vafhim
ferzam govoriti; tode savoljo kratkiga zhafa med tem, ko sim papeshevo dovoljenje prejel, in med unim, ki sim ga sa
sveto léto odlozhil, mi ni bilo tega mogozhe: sdej pa si ne morem nikakor odrezi, k' vam govoriti, ker gremo spet
zhafu gnade, dnevam svelizhanja naproti, ob kterim fleherni katolifhki kristjan, zhe tudi nobeden zhaš od Boga in fvoje
dolshnosti ne odstopi, vender le s' vezhi refnobo ko fizer v' f' gre, in se fofebno f' tem pezhá, kar mu v' svelizhanje
flushi. Torej vsm vérnim fvoje fhkofije ob sazhetku svetiga polniga zhafa glafno na ferza govorim, rekozh: „*Terdno
se dershte vére nafhe svete Rimsko-katolifhke zerkve. Bres vére ni mogozhe Bogu dopasti, ker nihzhe ne more
pravizhen biti pred Bogam bres vére. Pravizhni pa, govori apostelj, is vére shivi.*“

Zhlovek potrebuje v' veznih rezheh gotoviga poroka, kteri ga samore popolnoma sagotoviti, de je v' poseftvu
zhifte, nepopazhene in gotove refnize. Zhloveku je she perrojeno, de po gotovi, zhifiti refnizi hrepeni, in te shelje po
gotovi refnizi, fofebno kar njega, njegov zilj in konez sadeva, ne more nikoli popolnoma v' febi satreti, vedno se v'
njem refnobe in imenitne vprafhanja sbujajo, vprafhanja namrezh: Kdo in kaj sim? od kod sim perfhel? kaj bo s' me-
noj? Bo li f' tém shivljenjem vfiga konez, ali naftopi sa njem fhe drugo shivljenje, in kaj mene tamkej zhaka? Kdo mu
bo na vse té imenitne in potrebne vprafhanja s' vfo gotovostjo odgovoriti samogel? Bo li fam febi prav odgovoril, ali bo
morebiti od drusih gotova refniza svédil? Vlak zhlovek je smotam podvershen, zhe fam is febe govori. Le poglejte na
take ljudi, ki od veznih rezhi fami is febe govore! Desiravno kashejo veliko modrost, visoko uzhenost, nam vender le
ne morejo dati zlo nobeniga porofhtva, de je njih govorjenje od veznih, boshjih rezhi gotova refniza. Nihzhe se nánje
saneti ne more; sakaj ljudje so, smotam podversheni ljudje, ki eden drusimu naravnost nasproti govore in uzhe; kar si
eden po fvoji plitvi pameti smifli in uzhi, mu she drugi popolnoma overshe. Ali je tedaj per tazih ljudih gotovost najti,
gotovost v' boshjih veznih rezheh? Nikakor ne. Kakó shaloftno bi bilo po tem takim sa zhloveka, ko bi v' fvojih nar-
vislih in nar imenitnejfih sadevah, ki v' vezhnosti segajo, le famo famiga, smotljiviga zhloveka sa uzhenika imel! Go-
tovo, zhifto refnizo: od kod je zhlovek in kteri je njegov namen tukaj na semlji in tamkaj v' vezhnosti, le famo Bog po
véri povedati in uzhati samore, ker le famo on ne more goljati in ne ogoljfan biti, on, vezhna refniza, se ne more nik-
dar smotiti. Torej je móil David k' Bogu rekozh: „*O Gospod! ti rasfveljuješ moje svetilo (mojo pamet): moj Bog,
rasfvelji mojo temó! Ti si studenz shivljenja, in v' tvoji svilobi ugledamo luzh*“ (ako naf ti rasfvelifh, fposnamo re-
fnizo). Kakó bi moglo tudi drugazhi biti? Bog je nafhiga shivljenja zilj in konez, nafha nar vishi dobrota, ki ga mo-
ramo ljubiti is vfiga fvojiga ferzá in is vse fvoje mozhi; kakó bi ne bil po tem takim zhlovek v' vfi rezheh le famó na
njega savernjen? Ako bi zhlovek bres Boga kaj dobriga ftorití samogel, bi le sadosi obzhutil v' febi potrebo, po njem
hrepeneti? bi se le s' vfo sheljo fvojiga ferzá k' Bogu satékel, in le njega dershal? Nikakor ne. Zhlovek se mora sa-
volj fvojiga svelizhanja v' vfi rezheh Bogá okleniti, toraj mora le famo per njem refnize ifkati, in njegova shéja ali
shelja po refnizi v' nar imenitnejfih rezheh, ki njegovo vezhno frezho sadevajo, samore le famo po ftudenju boshjiga
rasodenja ugafhena biti.

In ref naf sveto písmo uzhi, de je bil Bog perva zhloveka, ktera je bil v' nedolshnosti in pravizhnosti popol-
nama vftvaril, she fam poduzhil, de tudi po padzu ne pufi bres vfiga poduzhenja zhlovefhkih otrok, desiravno so se po
grehu od njega lozhili, ampak de rasodeva fvojo voljo tém, kteri mu svesto flushijo. Ko so pa narodi greh na greh na-
kladali, in ko so se po fvojih mnogoterih hudobijah zhedalje bolj od Boga lozhili in od refnize safhli, so se poslednjizh
tako deljezh sgubili, de so fhe zlo v' malikovanje sabredli, ter so namefti praviga shiviga Boga, neumne shivali in dru-
ge ftvari po boshje zhaftili. Smed teh spazhenih, malikovavfkih narodov fi je Bog posebno ljudftvo svolil, in tega ljudftva
pervi ozhe je bil zhaftiljivi ozhák Abraham, kteri je fvojimu Bogu svesto flushil. Temu ljudftvu je Bog fam med gro-
mam in blifkam fvojo voljo osnanil, temu ljudftvu je od zhafa do zhafa preroke poshiljal, kteri so ga v' pravi véri po-
terdovali, ga savolj njegovih krivih potov ojtiro ftarili, mu sklepe boshje osnanaovali, in mu obljubljeniga Odrefhenika
napovedovali.

Tode prekletftvo greha je fhe smiram nad zhlovefhkim rodam leshalo, ker spravni dar, ki ga je po grehu ras-
shaljena praviza boshja tirjati mogla, ni bil fhe pernefhén, mir s' Bogam ni bil fhe ftorjen, in desiravno se je Bog sa-
voljo prihodnjiga Odrefhenika ljudem usmiljeniga fkasoval, vender ftena, ktero je bil greh med Bogam in ljudmi pofta-
vil, ni bila fhe poderta, torej fhe nifo mogli priti k' gledanju boshjiga oblizha, k' popolnemu vshivanju boshje nefkonzhne
ljubesni. Pa glej! zhaš so se bili spolnili in perfhel je bil Jefus Kristuf, vélki zhudodelnik, kterimu fta bila nebó in sem-
lja pokorna, kteri je vetrovam na morji sapovedoval, kteri je f' famo besedo bolnike osdravljal, in tudi daljnim bolni-
kam f' fvojo vfigamogozhno voljo sdravje sopet podelil, kteri je mertve v' shivljenje obujal, kterimu so bili f' straham
pokorni tudi peklenfki duhovi. On, kteri je fvoje besede f' zhudeshi poterdoval, ter je s' njimi fkasal, de refnizo govo-
ri, je famiga febe imenoval Sinu boshjiga s' Ozheta m vréd enake nature, rekozh: „*Jest in Ozhe fva eno.*“ Perkril pa
je fvoje boshje velizhaftvo pod niskoft nafhe nature, v' podobi hlapza je shivel med ljudmi, in je bil najden po sunanjim
kot zhlovek. Perfhel je na svét, ifkat in svelizhat, kar je bilo sgubljenjo; perfhel je na svét, ljudem osnanaovat Ozheta,
kteru je v' nebesih, in kteriga nihzhe ne posná, kakor Sin; perfhel je na svét, on vélki plazhevavez nafhlih dolgoh, de
je pravizi boshji sadosil, ter je preil fvojo kri v' odpufhenje grehov; perfhel je na svét, de je ljudem sgubljeni mir spet
podelil, in dal vsm shivljenje, kakor fam govori, rekozh: „*Jest ftn perfhel, de imajo shivljenje, in imajo obilnifhi.*“

V' Jesufu Kristufu je vse spolnjeno, kar ljudem v' svelizhanje flushi. S' njim nam je podeljeno nefkonzhno sadoštenje sa greh, podeljeni so nam v' obilnosti vsi pravi, nebeski darovi, ako se jih le vdeleshiti, in si jih perlastiti hozhemo. (Ako se uklone in ponisha vzhlovezheni Bog, sato ko se je febeljubna stvar v' svojim napuhu prevsela; ako se da vzhlovezheni Bog v' smert, de sadošti pravizi boshji sa grehno stvar, potem je sadoštenje preobilno, in njegovo saflushenje je nefkonzhno, sadošno, sbrifati vse grehe zeliga svetá, potem je gotovo tudi stena, ki jo je greh med Bogam in nami postavil, poderta, Bog, v' katerim vso svojo frezho in svelizhanje najti samoremo, se nam spet perblisha, v' pravljeno, nam fkasati svojo ozhetovsko dobroto, svojo nefkonzhno ljubesen; mir s' Bogam je spet storjen sa vse, kateri so dobriga ferzá, ali svete volje. Ako je vzhlovezheni Bog nash Odrefhenik, potem nam je gotovo tudi mogozhe, vse premagati, kar nam fovrashno brani, f' svojim Bogam se fkleniti; sakaj Odrefhenik se ni ne sáse vojtkoval in premagal, ampak sa naf, torej mora tudi mozh njegove smage nefkonzhna biti. Ako je vzhlovezheni Bog nash Odrefhenik, potem nam je v' njem fvitlo folnze refnize perfijalo, njegova beseda je boshja beseda, beseda vezhne refnize. „Mi nismo vezh, po besedah aposteljna Pavla, *otrozi, omahljivi in semtertje majani od vsaziga vétra uka po hudobii ljudi, po svijazhini, f' ktero sapeljujejo v' smoto.*“ Ako je nash Odrefhenik vzhlovezheni Bog, potem so nam gotovo tudi pravi darovi s' njim podeljeni; in ref, kaj bi nam v' refnizi dobriga ne dofhlo, ako se nam Bog sam, studenez vsiga dobriga, nar vikhi dobrota po svojim vzhlovezhenji podeli? V' njem smo po besedah svetiga Pavla v' vsm obogateli, de nam zlo nizh ne manka. Ako je nash Odrefhenik vzhlovezheni Bog, potem bomo gotovo tudi k' prefrezhnemu vshivanju svojiga Boga in Ozheta v' nebesih perfihli, zhe mu le nesvesti ne bomo; sakaj nemogozhe bi bilo, de bi se bil Bog s' nasho naturo fklenil, ako bi ne bili tudi mi, s' njim se fkleniti, poklizani. Kakor refnizhno je nash Odrefhenik vzhlovezheni Bog, kateri se je fklenil s' nasho naturo, ravno tako refnizhno je tudi, de smo vsi, s' Bogam se fkleniti, poklizani; sakaj nash ferzé le po njem hrepeni, in le famo v' njem svoj mir in pokoj, svoj popolnoma pozhitek najti samore.

Tako je tedaj Jesuf Kristuf sa naf, kakor sam govori, prvi in sadnji, sazhetik in konez shivljenja, rasfvitljenja in svelizhanja, on je, po katerim je vse vstvarjeno, in gre proti svojimu namenu, *in nobeno drugo ime pod nebam ni dano ljudem, v' katerim bi mi mogli svelizhani biti.* Jesuf Kristuf rasfvitljuje nasho pamet f' svojo boshjo refnizo, on podpira nesmoshno nasho volje s' mozhjo gnade boshje, in fleherniga kristjana flava ali zhaft je le v' krishi nashiga Gospoda Jesufa Kristufa; ker v' njem je nash svelizhanje, nash shivljenje in nash prihodnje vstajenje.

Vse gnade in vsi sadovi odrefhenja pa so hranjeni v' zerkvi, ktero je Kristuf postavil. Kakor gotovo te gnade smed zblovefhkiga saroda, sa kteriga so perdobljene, nikdar sginiti ne morejo, ravno tako gotovo je tudi, de ne bojo nikomur posiljene, defravno so vsi ljudje poklizani, se jih v' svojo svelizhanje poslushiti. Bog svoje gnade ponudi, vriniti pa jih nikomur nozhe, sakaj flushba boshja ni hlapzhevka flushba, v' kateri je hlapez delati perfijen, ampak flushba boshja je, kakor se sa profite (ali frejvoljne) ljudi spodobi, profitoljna vdanost nashimu Gospodu in Odrefheniku v' ljubeshni in svestobi. Satorej je Jesuf nesméni saklad (ali fhaz) svojiga saflushenja v' svoji zerkvi f-hranil, de ga vfakteri lahko najde, zhe ima sheljo piti is studenza boshjiga Odrefhenika. Ta saklad pa je, in samore le famo tistim v' zerkvi boshji srozhén biti, ktere je Jesuf Kristuf sam v' to svolil. Le famo ti, Kristusovi namestniki, imajo dolshnost in oblast, ga hraniti, pa tudi is njega podeliti tém, kateri po njem sheljo imajo; ker oni ofkerbljujejo nash svelizhanje, njega sazhetnik in pravi delivez pa je Jesuf Kristuf sam. „*Tako naj naf ima vsak ko flushabnike Kristusove in delivze boshjih skrienost,*“ govori sveti Pavel. Zhe pa Jesuf Kristuf ni famo zhlovekov Shin, ampak tudi Bog, tedaj vsiloki vzhlovezheni Bog, po tem takim tudi nima vfakteri zhlovek pravize do vifeke zhafti, biti Kristusov namestnik, ampak le famo tisti, kateri so od njega poklizani. „*Nihzhe naj si ne perlastuje zhafti, kakor kdor je poklizan kot Aron,*“ govori sopet sveti Pavel. Satorej je Kristuf v' sad svojiga odrefhenja, svoje smerti na krishi, nesmotljivo, zhifto, boshjo refnizo in vse druge neprezenljive gnačne darove aposteljniam, ki si jih je sam svolil, srozhil in je jim oblast dal, vsm ljudem od njih podeliti, kakor je bil tudi sam perfihel, vse refhit in svelizhat. Svojim aposteljniam je rekel: „*Kakor je mene Ozhe poslal, tudi jest vas poshljem. Pojdite, in uzhite vse narode, in kerstujte jih v' imenu Ozheta, in Sina, in svetiga Duha. Uzhite jih dershati vse, kar koli sim vam sapovedal.*“ Tudi fhe rezhe aposteljniam: „*Refnizhno vam povem, kar koli bote sarvesali na semlji, bo sarvesano tudi v' nebesih; in kar koli bote sarvesali na semlji, bo sarvesano tudi v' nebesih.*“ De pa zhlovefhka flabost njegovi napravi ne fhkodje, jim je obljubil svojo pomozh, ko je rekel: „*In glejte jest sim s' vam vse dni do konza svetá.*“

Poglavarja vsih pa je postavil Šimona, Jonoviga sinu, in mu je ime Peter, to je, skala, dal, na kateri bo njegova zerkev tako mozhno in terdno itala, de je ne bo zlo nobena mozh, fhe peklenfka ne, podreti samogla; sakaj rekel je Šimonu: „*Ti si Péter (skala) in na to skalo bom sidal svojo zerkev, in peklenske vrata je ne bodo smagale.*“ Petru je dal fhe posebej kljuzhe, to je, gospodarstvo, svoje zerkve. Petru je namrezh fhe posebej rekel: „*In tebi bom dal kljuzhe nebeskhkiga kraljestva (to je zerkve); in kar koli bosh svésal na semlji, bo svésano tudi v' nebesih; in kar koli bosh rasvésal na semlji, bo rasvésano tudi v' nebesih.*“ Svetiga Petra je tedaj Gospod sa nar vishiga oblastnika v' svoji zerkvi poklizal, ker kljuzhi so snamnje oblasti. Petru je srozhil pastirstvo vse svoje zhede, rekozh: „*Pasi moje jagnjeta, pasi moje ovze,*“ to je, pasi vso mojo zhedo. Tako je tedaj po volji nashiga Gospoda Jesufa Kristufa sveti Peter podloga Kristusove zerkve, sveti Peter je nar vishi oblastnik in vladár (vishar) v' Kristusovi zerkvi, sveti Peter je vesoljni pastir vse Kristusove zhede. Sakaj pa je bila Š. Petru taka sprédnost, taka polnost duhovne oblasti podeljena? sakaj je Š. Peter nad vse aposteljne povsdiagnjen in postavljen? Usrok ali urshoh tega nam pové memo drusih zerkvenih ozhakov sveti Hieronim rekozh: „*Sató je bil eden smed dvanajsterih svoljen, in sa poglavarja postavljen, de je bila f' tem lozhitev odvèrnjena.*“ Edinost zerkve je tedaj vsrok vezbi oblasti svetiga Petra. In ref bi se ne dala edinost v' zerkvi drugazhi ohraniti, kakor takó, de je eden sa perviga vladarja in oblastnika postavljen, kterimu morajo vsi drugi podloshni biti, in mu pokorfihno fkasovati. Miflite si le dva poglavarja s' nar vishi oblastjo v' zerkvi, ali bi ne bilo mogozhe, de bi se tudi v' bifevnihi ali potrebnih rezheh eden od drusiga lozhila, in zerkev bi bila rasklana, ker bi nobeden drusiga posvariti in saverniti ne smel. Sato pravi sveti Hieronim: „*Zerkev se le samó po enim nar vishim duhovnu dobra ohrani. Ko bi njemu ne bila dana posebna oblast tudi zhes vse druge, bi bila zerkev kmalo v' tolko delov rasklana, kolikor je duhovnov.*“ Savoljo zerkvene edinosti je bila tedaj svetimu Petru taka sprédnost, in taka polnost duhovne oblasti podeljena. Edinost je nar bifevnihi (potrebnihi) lastnost prave Kristusove zerkve. Kakor refnizhno je le en sam Kristuf, kateri naf svelizhati samore, tako refnizhno je tudi le ena fama zerkev edina v' tém, kar nam je v' svelizhanje potrebno. Sato je nash Svelizhar nekoliko pred svojim terpljenjem sa edinost svojim aposteljniam in vsm svojim vérnim svojiga nebeskhkiga Ozheta profil, ko je molil, rekozh: „*Sveti Ozhe! ohrani jih v' svojim imenu, ktere si mi dal, de bodo eno, kakor tudi mi. Pa ne prošim samó sa njé, ampak tudi sa tiste, kateri bodo po njih besedi v' mene verovali. De bodo vsi eno, kakor ti Ozhe v' meni, in jest v' tebi.*“

Kakor dolgo bo tedaj Kristusova zerkev obftala, obftala pa bo do konza svetá, ker Kristuf hozhe s' njo biti vse dni do konzhanja svetá, tako dolgo bo tudi od Kristufa postavljena oblast terpela, tako dolgo bo tudi aposteljniam fosebno svetimu Petru podeljena oblast terpeti mogla, in prava Kristusova zerkev bo le famo ondi najti, kjer se najdejo nasledniki aposteljniov in fosebno naslednik svetiga Petra. Le famo v' ti zerkvi samorejo vsi sadovi in vse gnade odrefhenja f-hranjene biti; sakaj refniza samore le famo ena biti, in le famo eno zerkev je en fami Kristuf na eno famo fkaló Petra postavil. Naj se satorej tudi druge zerkve po Kristufu imenujejo, vender le ne morejo, v' refnizi ne, prave Kristusove zerkve biti, ker se lozhijo ena od druge v' veri, v' sakramentih in v' pastirjih, kateri jih vladajo ali vishajo, in vender je Kristuf Gospod, on edini Svelizhar ljudi le edino zerkev ustaviti samogel. On vender ni mogel tém to, drugim pa drugo véro osnanovati, v' ti zerkvi te, v' drugi pa druge sakramente, manj ali pa vezh, postaviti; sakaj nauki, ki jih je is nebes pernesel in ljudem rasodel, si ne morejo nasproti biti, in gnade, ki jih je nam saflushil in v' svetih sakramentih sapustil, so vsm ljudem svelizhevne in potrebne. Zerkev pa, ktero je Kristuf tako gotovo postavil, kakor go-

tovo je bil peršhel ifkat in refhit, kar je bilo sgubljeno, ker ljudje le famo po njem svojo svelizhanje dofezhi samorejo, mora tako stara biti kakor keršhanstvo, ktero se je f' Kristufam sazhelo. Ta zerkev pa ni zhloveshko delo, ampak boshje delo je, in de ta boshja zerkev ne sgine, de se v nobeni rezhi ne fkaš in ne spazhi, ji je Gospod svojo pomozh obljudil in dal vse dni do konza svetá. Prava Kristufova zerkev mora tedej poroštvu boshje pomozhi vselej v' sebi nositi. Ktera smed zerkev, ki se po Kristufu keršhanfke imenujejo, pa je edina, prava Kristufova zerkev, ktero najti in s' ljubesnijo objeti, mora vsaziga zhloveka, kteri refnizhno svojo svelizhanje hozhe, nar perva fkerb in shelja biti? Med temi mnogimi zerkvami ni nobena druga edina in prava Kristufova zerkev kakor famo našha svéta, Rimsko-katoliška zerkev. Le famo ona je tako stara, kakor keršhanstvo. Ni ne zlo nobeniga katoliškiga fhkofa, kteri bi ne mogel fkašati, de njegova verita, po kteri fhkofje saporedama edin sa drugim nasledvajo, noter do apostelnov feshe, in de je s' aposteljni v' nerastergani svesi; in poglejte tje v' Rim, in sposnati bote mogli, de le famo Rimfki fhkofje, ali papeshi na ftolu fvetiga Petra fedé, kteri je bil v' Rimu fhkof in nar vfih poglavar zerkve, in je tamkej na krishi svojo shivljenje savolj Kristufa fklenil. Rimsko zerkev so vselej sa tisto imeli in jo zhaftili, ktere fhkofam so vse tiste sprédnosti lašne, ktere je bil Kristuf, Gospod fvetimu Petru podelil. Takó govori fveti Irenej v' drugim stoletji po Kristufu od Rimfke zerkve, rekozh: „Zhe ufno srozhilo in ljudem osnanovano véro pokashemo, kakor jo nar imenitnišhi, nar starejšhi, in vsm dobro snana, od prezhaftiljivih apostelnov Petra in Pavla perzheta in uterjena zerkev od aposteljno prejeta posede, in kakor je po saporedni nasledbi fhkofov do naf peršhla (zhe tedej vero, nauke Rimfke zerkve pokashemo), oframotimó vse tiste, ki drugazhi uzhe, kakor bi biti moglo. Sakaj f' to zerkvijo se mora savolj njene imenitne sprédnosti vsaka zerkev, to je, véni vsih krajev sediniti. Sveti Ziprijan, fhkof in marternik, se grosí nad temi, ki so fe v' meštu po imenu Kartago od katoliške zerkve lozhili, in ki so fe sato v' Rim podali, de bi bili v' Rimfki zerkvi káko podporo sa svojo lozhitev najdlji, ter pravi: „Predersnejo se, tje se prepeljati k' uzhišnimu sedeshu Petra, k' nar imenitnejšhi zerkvi, is ktere se edinoft duhovstva is-haja“. Sveti Hieronim se je v' vérskih rezheh f' papeshem Damasam polvetoval, in pišhe: „V' tej rezhi se mi je potrebno sdelo, uzhišni sedesh Petra (to je papesha), in od aposteljna (Pavla) osnanovano, flovezho véro sa svét vprashati. Jest vém, pišhe v' ravno tistim listu, de je zerkev na tisti skali sidana“, in spet pravi: „Kdor f' teboj ne pobira, ta rastréfa, to je, kdor ni Kristufov, ta je Antikristov (ali nasprotnik Kristufov).

Katoliška zerkev ima tudi gotovost boshje pomozhi; ker ona je povelizhana f' prezhudno stanovitnostjo bres fhtečila marternikov, nepremagana po nar grosovitišhim preganjanji, smagovavna zhes mnoge sovrashnike, flavna, velizhaftna po višozih zhednostih fvojih fvetnikov, in po prezhudnih dareh, f' kterimi je famo Bog njih shivljenje povelizhati samogel. Ali pa osrite se tje na sgodbe in pergodbe v' Rimu vezh kot ofemnajst sto lét, in sposnati bote mogli, de je per teh ftrašnih viharjih, ki so fe v' posvezheni ftol fvetiga Petra saganjali, le vfigamogozhna roka boshja njega nepremakljiviga ohraniti samogla do danafhnjiga dneva. Ja, katoliška zerkev ftoji na preterdni fkali, de bi se njena podloga kedej omajati dala. To se tudi v' danafhnjih shaloftnih zhaftih prav ozhitno kashe. Sovrashniki nafhe fвете zerkve si s' vfo mozho persadevajo, jo ukonzhati, ker je njih hudobnim naklepam nasproti; pa ona ftoji toliko bolj terdno na fkali, je mogozhna in velizhaftna, ter s' ljubesnijo kraljuje od morja do morja.

Tako tedej vfakteri, ki ni spazheniga ferza in po krivih menitvah oflepljen, refnizo viditi in jo sprejeti, prav lahko sposná, de je le famo katoliška zerkev prava in od Kristufa poštavljena ljudem v' svelizhanje. Le famó katoliška zerkev je fteher in podftalo refnize, ki ljudem le po Bogu ali pa po zerkvi, ktera je od Boga pred flehernó smoto obvarvana, dojtí samore. Le famo katoliška zerkev kashe gotovo pot is shivljenja v' nebefa, in le ona je prava mati in isredniza ljudi. Ona nam osnanuje s' boshjo gotovostjo boshjo voljo, ki jo moramo spolnovati, ako se hozhemo s' Bogam fkleniti, ino ravno sato tudi le ona ima mozh v' sebi, našho voljo tako vladati, de po volji boshji shivimo, in k' Bogu pridemo. Ali pa mi povejte, kdo bi samogel nezhišni ogeni nasheljivost v' sebi f' pridam gafiti? kdo viharju hndih ftraš, ki se v' zhloveku vsdigujejo, sapovedovati? kdo vse tiste nashigaja, ki naf od nashiga praviga namena odvrazhajo, v' sebi ukrotiti? Le famo terdno preprizhanje to premore, de je to volja boshja, in de nam je mogozhe f' pomozhjo gnade boshje, ktero nam Bog v' katoliški zerkvi po fvetih sakramentih deli. Ta gnada boshja pride našhi veliki flabosti k' pomozhi, ter naf ftóri mozhne, de samoremo svét in vse sovrashnike fvojiga svelizhanja premagati.

V' katoliški zerkvi je po tem takim vse sdrusheno, kar naf samore refhiti in refnizhno frezhne ftoriti. Katoliška zerkev je saréf tisti dragi bifer (shlahtni kamen), kteriga je evangeliški kúpéz, ki je dobrih biferov ifkal, nafhel, in je vse prodal, kar je imel, in ga je kupil. Katoliška véra je nar drashji dar, kteri more zhloveshkim otrokam dojtí, dar je, ki vse posemeljke saklade v' vrednosti nefkonzhno prefeshe, ona je vezh vredna, kakor nafhe shivljenje; sakaj ona fhe le da shivljenju pravo vrednost, ker naf s' vfo gotovostjo poduzhi, kteri je pravi namen nashiga shivljenja na fvetu, in nam podeli tudi perpomozhke, ga toliko loshej dolezhi. Ta véra je tudi, ki je vftani zhloveshke drushbe ofrezhiti, in nafhe domazhe rezhi prav vravnati. Véra se vsdigne po boshjim povelji soper vse smote pameti in ferzá, in napoveduje fhibo boshjo vsm, kteri od Boga poštavljeni réd preobernejo, in teló zhes dušho, mefó zhes duha gospodariti pušé, véra pa tudi obuduje, okopuje in svilhuje vse zhednosti, ktere morajo ljudem shegen in frezho pernefti. Ali mi pa povejte, bi le ne sginile ali vfaj se ne smanjshale marfiktere teshave in nadloge, pod kterimi ljudje sdihujejo, bi le ne dobila semlja novo, bolj prijetno podobo, bi le ne bilo boljshi na fvetu, ko bi povfod vfi ljudje takó shiveli, kakor fvéta, katoliška véra uzhi, ko bi namrezh po uku nafhe fвете vere smed febe pregnali duha rasujsdanosti, prevsetnost, nevofhljivost, jeso, nezhimernost v' nofhi, sapravljivost, pijanost, nezhišnost, nesvestobo v' sakonu, goljfiyo, bresvestnost, te kushne bule na telefonu zhloveshke drushbe, in ko bi na njih mefó ftopile zhednosti lašniga satajevanja, ponishnosti, poterpeshljivosti, sadovoljnosti, tresnosti, zhišnosti, sakonfke svestobe, vestnosti, pokorfshine, bratovfke ljubesni, pravizhnosti, vdanosti v boshjo voljo. Našha fvéta vera se mora v' djanji kasati, in is nje frezhniga sadú se fleherni lahko preprizha, de je ni kak zhlovek snajdel, ampak de je is Boga.

To vam tedej per sazhetku fvetiga poftniga zhafta na ferzé poloshím, de veste spofhtovati in zhišlati predragi saklad nafhe vere; de Jesufa Kristufa, sazhetnika in dopohovavza nafhe vére, ko ga bote ta fvéti zhaft f' folsami v' ozhéh spremjlali na njegovim kervavim krishevim potu, s' ginjenim ferzam sahvalite sa dar, ki ga je nam bres nashiga saflushenja podelil, in de fte v' fvetim vefelji nad tem neprizenljivim poftvram perpravljani, našho fvéto véro povfod ferzhno in stanovitno sposnati in terditi. Od refnize nafhe vére, ki jo Bog sam sagotóvi, prav preprizhani, bote bres teshave duhá lašhi in smote od febe savérnili, naj fi shé kakor fi bodi val sapeljati polkufha; kolikor bolj bote v' refnizah nafhe fвете katoliške zerkve poduzheni, toliko loshej n bolj gotovo se bote smote in njenih nefrezhnih nasledov obvarovali; ker védite, de bo pred temá fvetila, smerslina prijdno ogrevala in de kdo préd od ftupa shiví, kakor pa bota smota in lash svelizhale.

Med tem pa ko smote naravnoft in bres ftrahu od febe odganjate, se ne fméte sapeljati dati, smotljene pogubljevati in se f' tem soper keršhanfko ljubesen do blishnjiga pregrešhiti; sakaj ljubesen, kakor jo našha svéta zerkev uzhi in sapoveduje, vse ljudi bres raslozhka obfeshe, in se po uku nashiga Gospoda pred vsm drugim do nashiga blishnjiga, f' kterim po volji boshji fkupej shivimó, v' poterpeshljivosti, v' usmiljenji, v' poftreshljivi pomozhi rasodeva, in kolikor ji je mogozhe, ohrani mir f' flehernim zhlovekam.

Ker pa véste, de vfaki dobri in popolnoma dar leod sgorej pride, de val tedej le famo Bog v' veri mozhne in nepremakljive ftoriti samore, torej molíte f' ferzhno shelj k' Bogu sa mozh in stanovitnost v' véri; ne posabíte pa tudi k' Ozhetu luzhi sa tiste moliti, ki ne sposnajo nafhe fвете vére, ali pa zhe so tudi katolizhani, so pa do katoliške refnize takó vnémarni, de fhe zlo menijo, de smota ravno ako kakor refniza v' svelizhanje pelje, de se jih Bog usmili,

molite

*

molite, de jim krivo pot, na kteri se znajdejo, spoznate, da, in de jih spet v' ludo carstvo parate.

Ki je véra prava pot v' véno življenje. Gnada našiga G. J. I. badiž nam vsim. Amen

Ki serš nashig v' ludo carstvo zovabljamo

de jim krivo pot, na kateri se snajdejo, sposnati da, in de jih spet v' tišto zerkvev perpelje, ki je edino prava pot v' vezhno shivljenje.

Sa letafhnji fhtirdefetdanfki poft, ob katerim zerkvena sapoved sapové, méfnih jedi popolnoma fe sdershati, in dovóli vfe dni v' tednu, sunej nedelj, le enkrat na dan do fitiga fe najefiti, dam po od fvetiga Ozheta papesha Pija IX. prejeti oblasti in po okolifhinah fedanjiga zhafa naflednje dovoljenje:

1. Sapoved praviga pofta, namrezh v' jedi fi pertergati, in fe le enkrat na dan do fitiga najefiti, oftane sa vfe dni fhtirdefetdanfkgiga pofta, *sunej nedelj*; satorej je vsakteri, ki nima veljavniga sgovora, dolshan, vfe te dni, *sunej nedelj*, fi v' jedi pertergati, in fe fme le enkrat na dan do fitiga najefiti.
2. Vshitek méfnih jedí je prepovedan pepelnizhno in kvaterne frede, véliki zhetertek, vfe petke in fabote fhtirdefetdanfkgiga pofta; nasproti pa je perpuften ob nedeljah bres raslozhka zhafa, druge dni v' tednu pa le opoldne, nasproti pa svezher fe smé od méfa le shupa vshivati, le ko bi komu savoljo njegove ftarofiti, ubofhtva, teshkiga dela, bolehnofiti fhe kake druge méfne jedí potreba bilo, bi jo fmel vshivati; vender fe pa ne fmejo ob teh poftnih dneih sraven méfnih jedí tudi ribe vshivati.
3. Ravno to veljá po preteklim fhtirdefetdanfkim poftnim zhafu tudi od kvaternih dni, od frede in fabote v adventu, od fabote pred binkeftmi (6. Roshnika), od predprasnika svetih apoftefnov Petra in Pavla (28. Roshnika), vnebovsetja Marije Devize (14. Velkoferpana), vfih fvetnikov (31. Kosoperfka), Marije zhifiga fpozhetja (6. Grudna), in rojftva nafhiga Gofpoda (24. Grudna).
4. Sa tifte fabote v' létu, na ktere ne pride kak sapovedani poft, je dovoljenje, dano 30. Malotravna pretekliga leta, méfne jedila vshivati, do prihodnjiga fhtirdefetdanfkgiga poftniga zhafa podaljfhanó.
5. Kakor je vfakterimu na voljo dano, fi po svoji smofhnofiti in po nagibu svojiga ferzá fhe vezhi pofté v' duhu prave ponifhnofiti in pokore nakladati, tako naj pa tifti, ki fe tega polajfhanja zerkvene sapovedi poflufhijo, toliko gorzhejfi molijo, in druge dobre dela, fofebno duhovne in telefne dela milofiti opravljajo, in zhe fhe kakiga drufiga vezhiga dovoljenja v' ti rézhí potrebujejo, naj v' fhkofii fanj profijo.

Gnada nafhiga Gofpoda Jefufa Krifufa bodi s' vami vfimi! Amen.

Dano is fhkofije v' Ljubljani 31. Profenza 1851.

ANTON ALOISI

kanese - fhkof.

